

**İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ 2023/24 ÖĞRETİM
YILI AİLE HUKUKU FİNAL İMTİHANI**

ÖĞRENCİNİN:

06.06.2024

ADI SOYADI:

NO:

TALİMAT: 1. Mevzuat kullanmak yasaktır. 2. Süre 80 dakikadır. 3. Cevaplarınızı bırakılan boşluklara yazınız. Boşluğun dışına yazılanlar okunmayabilir. 4. Olaylar cevaplandırılırken cevapların gerekçeli olması gerekir. Gereksiz cevaplar doğru da olsa puan verilmez. 5. Mürekkepli kalem kullanınız.

SORULAR

OLAY I:

Ayşe ile Batuhan 2010'da evlenmişlerdir. Batuhan, evlenmeden önce bir ev almış ve bu evi evlendikten sonra aylık 15.000 TL'den kiraya vermiştir. Ayşe'ye düğünde 500.000 TL değerinde altın takılmıştır. Ayşe bu altınları düğünden hemen sonra satmış ve kendi adına 1.000.000 TL'ye bir arsa almıştır. Arsanın parasının yarısını Batuhan adına Batuhan'ın babası vermiştir. Arsayı kat karşılığı inşaat sözleşmesi ile müteahhide veren Ayşe, iki yıl sonra müteahhitten dört daire almıştır.

Ayşe'nin babası vefat etmiş ve Ayşe'ye Gemlik'teki 5 dönümlük zeytinliğini bırakmıştır. Batuhan, evliliğin son zamanlarında işyerindeki arkadaşı Ahu ile sürekli görüşmektedir.

Ayşe, evliliklerinin üzerinden on yıl geçtikten sonra Batuhan ile Ahu'yu bir arabanın içinde samimi bir şekilde yakalamıştır. Ayşe, Batuhan'a zina sebebiyle boşanma davası açmıştır.

Soru 1: Siz hâkim olsaydınız böyle bir olayda zina sebebiyle boşanmaya karar verir miydiniz? (5 puan)

Zina sebebiyle boşanmaya karar verilebilmesi için eşlerden birinin karşı cinsle fiili birliktelik yaşamaması gerekmektedir. Bu olgunun ispatı oldukça güçtür. Bu nedenle eşler arasındaki bir takım güven sarsıcı ve sadakat yükümlülüğüne aykırı fiiller zinanın varlığına karine teşkil eder. Samimi bir şekilde yakalanmaları zina fiilinin gerçekleştiği şeklinde yorumlanabilir.

Soru 2: Ayşe, Ahu'ya karşı zina nedeniyle manevi tazminat davası açabilir mi? Gerekçesiyle açıklayınız.(10 puan)

Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nun 2017/5 E., 2018/7 K., 06.07.2018 T. künyeli kararı aşağıdaki gibidir:

Evlilik birliği devam ederken eşlerden biri ile evli olduğunu bilerek birlikte olan üçüncü kişiye karşı diğer eş manevi tazminat isteminde bulunamayacaktır. Üçüncü kişinin fiilinin haksız fiil olarak nitelendirilebilmesine imkân bulunmadığından sadece aldatma fiiline iştirak etmesi nedeniyle, aldatan eşle birlikte TBK'nın 61. maddesi çerçevesinde müteselsilen sorumlu tutulabilmesi mümkün değildir. Evlilik birliği devam ederken eşlerden biri ile evli olduğunu bilerek birlikte olan üçüncü kişinin, aldatılan eşe karşı manevi tazminat sorumluluğu ile ilgili olarak kanunlarımızda özel bir tazminat hükmü yer almamasına rağmen, haksız fiile ilişkin genel koşulları da taşımayan eyleminden dolayı üçüncü kişi aleyhine yargı kararıyla tazminat sorumluluğu ihdas edilmesi, evlilik birliğinin ve aile bütünlüğünün korunması gibi saiklerle dahi kabul görmemelidir.

Hemen belirtilmelidir ki, üçüncü kişinin katıldığı aldatma eylemi ile bağlantılı olmakla birlikte sadakatsizlik olgusundan farklı olarak, bağımsız, özel ve nitelikli bir kişilik hakkı ihlali durumunda, eş söyleyişle üçüncü kişinin doğrudan aldatılan eşin kişilik değerlerine yönelik hukuka aykırı bir fiilde bulunması durumunda manevi tazminat sorumluluğunun doğacağına tereddüt bulunmamaktadır.

Bu kapsamda örneğin, aldatma eylemi ile bağlantılı olarak üçüncü kişinin, aldatılan eşin konut dokunulmazlığını ihlal etmesi, özel yaşamına müdahale etmesi, sır alanına girmesi, ele geçirdiği bazı özel bilgileri ifşa etmesi, kullandığı söz ve diğer ifadeler ile onur ve saygınlığını zedelemesi gibi eylemlerinde hukuka aykırılık unsurunun gerçekleştiği şüphesizdir.

Hâl böyle olunca, üçüncü kişi tarafından gerçekleştirilen başkaca bir kişilik hakkı ihlali bulunmadıkça, salt evli bir kişiyle birlikte olmak şeklindeki eyleminden dolayı aldatılan eşin üçüncü kişiden manevi tazminat isteyebilmesinin mümkün bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

S. 3: Ayşe'nin açmış olduğu boşanma davasını kazandığını ve hükmün kesinleştiğini varsayalım. Tasfiye aşamasında Batuhan'ın evinin değeri 10 milyon, Ayşe'nin toplam dört dairesinin değeri 30 milyon zeytinliğin değeri 3 milyon liradır. Batuhan ile Ayşe'nin oturdukları evde lüks bir masaj aleti bulunmaktadır ve değeri 1 milyon liradır. Batuhan'ın bankada biriken kira parası ise 100 bin lirayı bulmuş bu paraya 20.000 lira faiz işlemiş böylece para 120 bin liraya çıkmıştır. Ayşe'nin dört evinin kirası ise 300.000 liradır. Ayşe bu paraların yarısını şahsi ihtiyaçlarına harcamıştır.

Bu malların ve paraların hukukî niteliğini tek tek açıklayarak mal rejiminin nasıl tasfiye edileceğini, tasfiye sonunda kime ne verileceğini, Batuhan'ın zina yapmasının katılma alacağı payına etki edip etmeyeceğini anlatınız. **(20 puan)**

Batuhan'ın evlenmeden önce aldığı ev onun kişisel malıdır. Evin kirası kişisel malın geliri olduğu için edinilmiş maldır.

Ayşe'ye düğünde takılan 500.000 TL değerindeki altınlar kişisel maldır. Kişisel malların yerine geçen ikame mallar da kişisel maldır. Bu nedenle Ayşe'nin düğünde takılan altınlarını satarak elde ettiği tutar kişisel maldır.

Batuhan'ın babasının onun adına verdiği 500.000 TL karşılıksız kazandırma olup Batuhan'ın kişisel malıdır.

Ayşe'ye babasından kalan Gemlik'teki 5 dönümlük zeytinlik miras yoluyla Ayşe'ye kaldığı için onun kişisel malıdır.

TMK'nın 222. maddesine göre belirli bir malın eşlerden birine ait olduğunu iddia eden kimse, iddiasını ispat etmekle yükümlüdür. Eşlerden hangisine ait olduğu ispat edilemeyen mallar onların paylı mülkiyetinde sayılır. Masaj aleti eşlerin paylı mülkiyetinde sayılır. Bir eşin bütün malları, aksi ispat edilinceye kadar edinilmiş mal kabul edilir. Bu nedenle masaj aletini edinilmiş mal kabul etmek gerekir.

Ayşe'nin kişisel malları

Zeytinlik - 3 milyon TL

Batuhan'ın kişisel malları

Ev- 10 milyon TL

Edinilmiş mallar

Batuhan'ın evinin kira parası (100 bin TL) ve faizi(20 bin TL) edinilmiş maldır.

Masaj aleti 1 milyon TL, aksi ispat edilinceye kadar edinilmiş mal sayılır.

Evlilik devam ederken Ayşe tarafından alınan 4 ev(30 milyon TL) ve onların kira parası (300 bin TL)edinilmiş maldır.??

Eşlerden biri mal rejiminin devamı sırasında diğerine ait bir malın edinilmesine, iyileştirilmesine veya korunmasına hiç ya da uygun bir karşılık almaksızın katkıda bulunmuşsa, tasfiye sırasında yaptığı bu katkının karşılığı bir alacak hakkı elde eder. Bu alacak hakkı değer artış payı alacağı olarak isimlendirilir. Mal rejiminin tasfiyesi sırasında katkının yapıldığı malın değeri artmışsa katkıda bulunan eş, bu malda ortaya çıkan değer artışı için katkısı oranında alacak hakkına sahip olur. Eşlerden birinin anne babası tarafından yapılan katkılar da değer artış payı olarak kabul edilir. **Bu nedenle Batuhan'ın babasının verdiği 500 bin TL değer artış payı alacağı olarak hesaba katılacaktır. Ayşe'nin aldığı 4 dairenin alımında Batuhan'ın yarı oranında katkısı bulunmaktadır. 30 milyon değerindeki evlerin 15 milyonluk kısmında Batuhan'ın değer artış payı vardır.??**

Zina veya hayata kast nedeniyle boşanma hâlinde hâkim, kusurlu eşin artık değerdeki pay oranının hakkaniyete uygun olarak azaltılmasına veya kaldırılmasına karar verebilir. Bu nedenle Batuhan'ın artık değerdeki payı oranında indirim yapılabilir ya da bu alacağı tamamen kaldırılabilir.

Somut olayda tasfiye hesabında edinilmiş mallardan değer artış payı çıkarılacak ve kalan ikiye bölünerek tasfiye bakiyesi bulunacaktır. ??

Batuhan'ın evinin kira parası ve faizi 120 bin TL

Masaj aleti 1 milyon TL

Dört evin toplam değeri 30 milyon TL

Dört evin toplam kira bedeli 300 bin TL

Toplamda 31 milyon 420 bin TL eder.

Batuhan'ın 15 milyonluk değer artış payı çıkarılır. Kalan 16 milyon 420 bin TL ikiye bölünerek 8 milyon 210 bin TL katılma alacağı payı hesaplanmış olur. ??

OLAY II:

Bolu'da yaşayan Meltem ile Rıza 25 yıllık evlidirler. Yoğun bel ağrısı yaşadığı için 20 yıldır çalıştığı yerden ayrılan Rıza evliliğinin son beş yılında çeşitli zamanlarda eşi Meltem tarafından darp edilmiştir. Bunlarla ilgili darp raporu almış fakat eşinin baskıları nedeniyle şikayetlerinden vazgeçmiştir. Meltem eşine küfürler etmekte, işten ayrıldığı için onu beceriksiz olmakla suçlamaktadır. Bu duruma daha fazla katlanamayacağına karar veren Rıza boşanma davası açmaya karar vermiştir.

Soru 1: Rıza hangi boşanma sebebine dayanarak dava açabilir? (10 puan)

Evlilik birliğinin sarsılması nedeniyle boşanma davası açabilir. Evlilik birliği, ortak hayatı sürdürmeleri kendilerinden beklenmeyecek derecede temelden sarsılmış olursa, eşlerden her biri boşanma davası açabilir. Şartları: 1)Evlilik birliği temelinden sarsılmış olmalı 2)Evlilik birliğini sürdürmeleri eşlerden beklenmez olmalı 3) Kusur aranmaz.

Soru 2: Rıza, Meltem'den şiddet görmesi nedeniyle boşanma davasında bir talep ileri sürebilir mi? Cevabınız olumlu ise bunun için gereken şartlar nelerdir? (10 puan)

Manevi tazminat talep edebilir. Boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevî tazminat olarak uygun miktarda bir para ödenmesini isteyebilir. Şartları: 1)Davalının kusurlu olması 2)Davacı tarafın kişilik haklarının zedelenmiş olması

Manevi tazminat ancak para olarak ödenebilir. Manevi tazminatın irat şeklinde ödenmesine karar verilemez. Manevi tazminat boşanma davası ile birlikte ya da daha sonra açılacak bir dava ile talep edilebilir.

Soru 3: Rıza boşanmaları halinde Meltem'den yoksulluk nafakası talep edebilir mi? Yoksulluk nafakası talep edebilmek için gereken şartları ve yoksulluk nafakasının hangi hallerde sona ereceğini açıklayınız. (15 puan)

Çalışmadığı ve bel ağrısı nedeniyle çalışmadığı için yoksulluk nafakası talep edebilir. Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir. Nafaka yükümlüsünün kusuru aranmaz. Yoksulluk nafakasına re'sen karar verilemez, eşin talep etmesi gerekir.

Yoksulluk nafakasının toptan veya durumun gereklerine göre irat biçiminde ödenmesine karar verilebilir.

Tarafların malî durumlarının değişmesi veya hakkaniyetin gerektirdiği hâllerde iradın artırılması veya azaltılmasına karar verilebilir.

Hâkim, istem hâlinde, irat biçiminde ödenmesine karar verilen nafakanın gelecek yıllarda tarafların sosyal ve ekonomik durumlarına göre ne miktarda ödeneceğini karara bağlayabilir.

Boşanma davasının kesinleşmesinin üzerinden 1 yıl geçmekle bu talep hakkı zamanaşımına uğrar. Boşanma davası ile birlikte istenebileceği gibi bu 1 yıllık zamanaşımı süresi içinde de talep edilebilir.

Aşağıdaki hallerde yoksulluk nafakası kendiliğinden ya da mahkeme kararıyla sona erer:

İrat biçiminde ödenmesine karar verilen nafaka, 1)alacaklı tarafın yeniden evlenmesi ya da 2) taraflardan birinin ölümü hâlinde kendiliğinden kalkar; 3) alacaklı tarafın evlenme olmaksızın fülen evliymiş gibi yaşaması, 4) yoksulluğunun ortadan kalkması ya da 5) haysiyetsiz hayat sürmesi hâlinde mahkeme kararıyla kaldırılır.

Metin Soruları

Soru 1: Tanıma nedir? Kim tarafından nasıl yapılır? Tanıma işlemine karşı kim/kimler tarafından hangi süreler içinde hangi dava açılabilir? (10 puan)

Çocuk ile baba arasında soy bağı, ana ile evlilik, tanıma veya hâkim hükmüyle kurulur. Tanıma kurucu yenilik doğuran bir haktır ve çocuk ile baba arasında soy bağını kurar.

Tanıma, babanın, nüfus memuruna veya mahkemeye yazılı başvurusu ya da resmî senette veya vasiyetnamesinde yapacağı beyanla olur. Tanıma beyanında bulunan kimse küçük veya kısıtlı ise, veli veya vasisinin de rızası gereklidir. Başka bir erkek ile soy bağı bulunan çocuk, bu bağ geçersiz kılınmadıkça tanınamaz.

Tanıyan, yanılma, aldatma veya korkutma sebebiyle tanınmanın iptalini dava edebilir. İptal davası anaya ve çocuğa karşı açılır.

Ana, çocuk ve çocuğun ölümü hâlinde altsoyu, Cumhuriyet savcısı, Hazine ve diğer ilgililer tanınmanın iptalini dava edebilirler. Dava tanıyana, tanıyan ölmüşse mirasçılara karşı açılır.

Tanıyanın dava hakkı, iptal sebebinin öğrenildiği veya korkunun etkisinin ortadan kalktığı tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde tanınmanın üzerinden beş yıl geçmekle düşer. İlgililerin dava hakkı, davacının tanımayı ve tanıyanın çocuğun babası olamayacağını öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde tanınmanın üzerinden beş yıl geçmekle düşer. Çocuğun dava hakkı, ergin olmasından başlayarak bir yıl geçmekle düşer. Yukarıdaki süreler geçtiği hâlde gecikmeyi haklı kılan sebep varsa, sebebin ortadan kalkmasından başlayarak bir ay içinde dava açılabilir.

Soru 2: Bir küçüğün evlat edinilebilmesi için gerekli olan şartlar nelerdir? Kısaca açıklayınız.(15 puan)

Evlat edinme ister birlikte ister tek başına olsun, her iki hâlde de, evlat edinen ile evlat edinilen arasında, küçük veya ergin olmasına bakılmaksızın en az 18 yaş fark bulunmasını özel şart olarak aranmaktadır. Genel şartlar ise aşağıdaki gibidir:

- 1) Evlat edinilecek küçüğün evlat edinecek olan tarafından bir yıl süreyle bakılmış ve eğitilmiş olması gereklidir.*
- 2) Evlat edinmenin küçüğün yararına olması gerekir.*
- 3) Evlat edinenin mevcut çocukların yararının zedelenmemesi gerekir.*

Soru 3: Ortak hayatın yeniden kurulamaması nedeniyle boşanmaya karar verilebilmesi için gereken şartları Anayasa Mahkemesi'nin verdiği iptal kararını da dikkate alarak açıklayınız. (10 puan)

TMK'nın 166. maddesinin 4.fikrasına göre boşanma sebeplerinden herhangi biriyle açılmış bulunan davanın reddine karar verilmesi ve bu kararın kesinleştiği tarihten başlayarak üç yıl geçmesi hâlinde, her ne sebeple olursa olsun ortak hayat yeniden kurulamamışsa evlilik birliği temelden sarsılmış sayılır ve eşlerden birinin istemi üzerine boşanmaya karar verilir.

Şartlar:

- 1)Daha önce açılmış bir boşanma davasının reddine karar verilmiş olmalı.*
- 2)Ret kararının kesinleşmesinin üzerinden 3 yıl geçmiş olmalı.*

3)Ortak hayatın yeniden kurulamamış olması gerekir.

4)Eşlerden birinin talepte bulunması gerekir.

Anayasa Mahkemesi 22.02.2024 tarihinde E.2023/116 numaralı dosyada, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 166. Maddesinin 4. fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline, iptal hükmünün kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 9 ay sonra yürürlüğe girmesine karar vermiştir. AYM'ye yapılan başvuruda; kuralda belirtilen sürenin adil olmadığı, kural nedeniyle eşlerin uzun sürelerin sonunda boşanabildikleri, bu durumun herkesin kişiliğine bağlı dokunulmaz, devredilmez ve vazgeçilmez temel hak ve özgürlüklere sahip olduğunu öngören anayasal hükümle bağdaşmadığı, kuralda öngörülen sürenin ilgililerin evlilik dışı ilişki yaşamalarına neden olduğu, bu suretle kuralla kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkının yanı sıra devletin aileyi koruma yükümlülüğünün de ihlal edildiği belirtilerek kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Başarılar Dilerim.

Prof. Dr. Şahin AKINCI